

Bruksela, 13 września 2023 r.
(OR. en)

12714/23

Międzyinstytucjonalne numery
referencyjne:
2022/0392(COD)
2022/0391(COD)

PI 133
COMPET 840
MI 718
IND 450
IA 213
CODEC 1543

NOTA

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	12183/23 + ADD 1 + ADD 2
Nr dok. Kom.:	15400/22 + ADD 1-5, 15390/22 + ADD 1-5
Dotyczy:	Przegląd prawodawstwa UE dotyczącego ochrony wzorów: a) Wniosek dotyczący DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie prawnej ochrony wzorów (wersja przekształcona) b) Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych i uchylającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2246/2002 – Podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

- 10 listopada 2020 r. Rada przyjęła konkluzje w sprawie *polityki w zakresie własności intelektualnej i zmiany systemu wzorów przemysłowych w Unii*; w konkluzjach wezwała Komisję do przedstawienia wniosków w celu unowocześnienia systemów ochrony wzorów w UE oraz zwiększenia atrakcyjności ochrony wzorów dla poszczególnych twórców i przedsiębiorstw, zwłaszcza dla MŚP¹. Apel ten poparł Parlament Europejski w rezolucji z 11 listopada 2021 r.²

¹ Dok. 12750/20, s. 8.

² 2021/2007(INI).

2. Prawa ze wzorów przemysłowych chronią postać produktu. Atrakcyjny wygląd jest jednym z głównych czynników, które wpływają na decyzję konsumentów w sprawie wyboru danego produktu. Dlatego też odpowiednio zaprojektowane produkty zapewniają producentom istotną przewagę konkurencyjną. Sektory intensywnie korzystające z wzorów odpowiadają za niemal 16% PKB i 14% wszystkich miejsc pracy w Unii.
3. 28 listopada 2022 r. Komisja opublikowała pakiet legislacyjny z myślą o unowocześnieniu 20-letniego unijnego systemu ochrony wzorów. Pakiet ten jest jednym z kluczowych elementów planu działania w zakresie własności intelektualnej przedstawionego przez Komisję w 2020 r.³
4. Pakiet legislacyjny zawiera wspomniane wyżej wnioski dotyczące: dyrektywy w sprawie prawnej ochrony wzorów (wersja przekształcona dyrektywy 98/71/WE)⁴ oraz rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych⁵. Podstawą proponowanej dyrektywy jest art. 114 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a podstawą proponowanego rozporządzenia – art. 118 akapit pierwszy TFUE.
5. Proponowana zmiana ma na celu zapewnić dobre funkcjonowanie rynku wewnętrznego w odniesieniu do wzorów, z korzyścią dla wzrostu w Unii, zwiększyć konkurencyjność przedsiębiorstw i w pełni uwzględnić interesy konsumentów. Ma także sprzyjać innowacjom poprzez dopasowanie unijnego dorobku prawnego w zakresie wzorów do wymogów transformacji cyfrowo–ekologicznej, a także służy zwiększeniu dostępności i skuteczności systemu ochrony wzorów, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i poszczególnych twórców.
6. Mając to na uwadze, w pakiecie usprawniono i zmodernizowano procedury rejestracji i doprecyzowano przedmiot przepisów, definicje oraz zakres praw i ograniczeń, w szczególności z myślą o lepszym określeniu zakresu ochrony w otoczeniu cyfrowym (chodzi tu m.in. o cyfrowe graficzne interfejsy użytkownika i ikony) oraz o rozwianiu wątpliwości co do praw ze wzoru w kontekście drukowania przestrzennego.

³ Dok. 13354/20.

⁴ Dok. 15400/22.

⁵ Dok. 15390/22.

7. Tak samo jak udana reforma znaku towarowego z 2017 r. przedmiotowa zmiana również przewiduje nową i dalszą harmonizację materialną i proceduralną w obszarze ochrony wzorów na poziomie krajowym.
8. W kontekście takiej dalszej harmonizacji celem zmiany jest w szczególności utworzenie wewnętrznego rynku części zamiennych na potrzeby napraw – służy temu wprowadzenie w dyrektywie o wzorach „klauzuli naprawy”. Aby zagwarantować spójność, w ramach zmiany dostosowano klauzulę naprawy już zawartą w rozporządzeniu o wzorach z 2002 r. do nowej klauzuli naprawy w zmienionej dyrektywie o wzorach.
9. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie obu wniosków 22 marca 2023 r.⁶
10. W Parlamencie Europejskim prace Komisji Prawnej (JURI) są bardzo zaawansowane. Parlament ma przyjąć sprawozdanie na początku listopada 2023 r.

II. PRACE W ORGANACH PRZYGOTAWCZYCH RADY

11. Grupa Robocza ds. Własności Intelektualnej rozpoczęła analizę pakietu 19 grudnia 2022 r. podczas prezydencji czeskiej; prezydencje szwedzka i hiszpańska również uznały pakiet za priorytet i jako cel wyznaczono wypracowanie podejścia ogólnego na posiedzeniu Rady (ds. Konkurencyjności) 25 września 2023 r.
12. Grupa Robocza omówiła wnioski na 10 posiedzeniach, podczas których debatowała nad przygotowanymi przez prezydencję trzema kompromisowymi tekstami projektu rozporządzenia oraz czterema kompromisowymi tekstami projektu dyrektywy. Wspólną ocenę skutków towarzyszącą wnioskom przeanalizowano na dwóch posiedzeniach grupy roboczej: 19 grudnia 2022 r. i 10–11 stycznia 2023 r. Zasadniczo delegacje z zadowoleniem przyjęły oba wnioski i ich cele oraz metody i kryteria, a także preferowane warianty strategiczne określone w ocenie skutków.

⁶ Dok. 7835/23.

13. Na posiedzeniu 6 września 2023 r. Komitet Stałych Przedstawicieli (Coreper) zatwierdził kompromisowe teksty projektów dyrektywy i rozporządzenia⁷ i uzgodnił, że przekaże je Radzie (ds. Konkurencyjności) obradującej 25 września 2023 r., aby umożliwić jej przyjęcie podejścia ogólnego dotyczącego obu tekstów.
14. Kompromisowe teksty zamieszczone w ADD 1 i ADD 2 do niniejszej noty są odzwierciedleniem wysiłków, które prezydencja i państwa członkowskie podjęły w celu zapewnienia stosownej równowagi między różnymi stanowiskami delegacji przy jednoczesnym utrzymaniu wyżej wspomnianych celów wniosków Komisji.

III. GŁÓWNE ELEMENTY PAKIETU KOMPROMISOWEGO

i) Definicja „wzoru” i „produktu”

15. Z szerokim poparciem spotkało się zaproponowane unowocześnienie definicji „wzoru” i „produktu” (w art. 2 dyrektywy i art. 3 rozporządzenia), które miało na celu dopasowanie definicji i zakresu stosowania dyrektywy i rozporządzenia do wymogów transformacji cyfrowej. Jednak aby zapewnić jeszcze większą adekwatność tych definicji w przyszłości, wprowadzono kilka dostosowań terminologicznych w tekstach kompromisowych prezydencji (np. wyraz „cyfrowa” zastąpiono wyrazem „niefizyczna”).

ii) Klauzula naprawy

16. Trwające od ponad 20 lat dyskusje na temat harmonizacji ochrony wzoru w odniesieniu do części zamiennych nie przyniosły porozumienia, co oznacza, że krajobraz legislacyjny w tym obszarze nadal charakteryzuje fragmentacja.

⁷ Dok. 12183/23 ADD 1 i ADD 2.

17. Klauzula naprawy, której wprowadzenie do art. 19 dyrektywy o wzorach zaproponowała Komisja, ma pozwolić producentom na wytwarzanie chronionych wzorem części składowych produktów złożonych, które to części są niezbędne do naprawy tych produktów.
Proponowana klauzula naprawy dotyczy tylko podyktowanych formą, „ściśle dopasowanych” (ang. „must-match”) części produktów złożonych; ma mieć zastosowanie do wszystkich przyszłych wzorów i przewidywać 10-letni okres przejściowy w celu zapewnienia ochrony istniejących praw ze wzorów.
18. Komisja uznała, że to kompromisowe podejście, oparte na wieloletnich kompleksowych konsultacjach i pracach przygotowawczych, zapewnia równowagę między celami liberalizacji rynku a odnośnymi interesami konsumentów i przedsiębiorstw. W celu zagwarantowania zgodności między dyrektywą a rozporządzeniem zakres stosowania klauzuli naprawy w art. 20a rozporządzenia zostanie doprecyzowany i w pełni dostosowany do nowej klauzuli naprawy w dyrektywie.
19. W następstwie szczegółowych dyskusji na forum grupy roboczej prezydencja uwzględniła w swoim kompromisowym tekście pierwotną propozycję Komisji, a liczne delegacje uznały, że rozwiązanie to stanowi stosowny kompromis między wyrażonymi zróżnicowanymi opiniami, zarówno w odniesieniu do zakresu liberalizacji, jak i długości okresu przejściowego. Dyskusje dowiodły, że kompromis ten zapewnia bardzo delikatną i kruchą równowagę między wchodzącymi w grę interesami i że jakakolwiek zmiana w dowolnym kierunku byłaby nie do przyjęcia dla jednej czy drugiej grupy podobnie myślących delegacji, co z kolei mogłoby wpłynąć na osiągnięcie większości kwalifikowanej.

iii) Podstawy odmowy rejestracji

20. Delegacje z zadowoleniem przyjęły propozycję, by podczas badania zgłoszeń wzorów w całej UE uwzględniano te same podstawy odmowy rejestracji. Podstawy te zostały jednak lekko dostosowane, tak by zaspokoić postulaty delegacji, które wniosły o możliwość uwzględniania w tym kontekście wszelkich przypadków niewłaściwego użycia elementów objętych art. 6 ter konwencji paryskiej lub innych odznak, godeł i herbów bądź elementów należących do dziedzictwa kulturowego, które mają znaczenie narodowe (art. 13 dyrektywy, art. 25 i 47 rozporządzenia).

iv) Administracyjne procedury unieważnienia

21. We wniosku Komisja zaproponowała wprowadzenie obowiązkowych administracyjnych procedur unieważnienia także w obszarze wzorów, tak jak to się stało w przypadku znaków towarowych na mocy dyrektywy (UE) 2015/2436. Delegacje podkreśliły jednak, że obowiązek ustanowienia takich obowiązkowych procedur względem wzorów będzie nieproporcjonalny i że obecne potrzeby go nie uzasadniają. Zwróciły uwagę na niską liczbę procedur unieważnienia, zwłaszcza w świetle ograniczonego okresu ważności wzorów, a także na fakt, że większość przypadków unieważnienia będzie powiązanych z kwestią praw autorskich lub kwestią nieuczciwej konkurencji, a w każdej sytuacji kwestie te będzie musiał rozstrzygać sąd.
22. Aby zapewnić niezbędną elastyczność, która pozwoliłaby państwom członkowskim organizować procedury krajowe w możliwie wydajny sposób, i aby nie spowodować niepotrzebnych obciążeń administracyjnych, w kompromisowym brzmieniu art. 31 dyrektywy prezydencja zaproponowała więc, aby administracyjne procedury unieważnienia zostały przewidziane jako przepis nieobowiązkowy (czyli klauzula zawierająca wyraz „mogą”).

v) *Oplaty*

23. We wniosku Komisja zaproponowała uproszczenie opłat mających zastosowanie na podstawie dyrektywy o wzorach (załącznik I) i w tym zakresie zaproponowała obniżenie poziomu niektórych opłat i zniesienie wymogu tej samej klasy w przypadku więcej niż jednego zgłoszenia, tak aby umożliwić większej liczbie zgłaszających skorzystanie z rabatów zbiorczych.
24. Z dyskusji nad strukturą opłat wynikało, że delegacjom bardzo zależy na tym, aby nadal zapewniać możliwe współistnienie krajowych i unijnych systemów ochrony wzorów i aby unikać niewłaściwej konkurencji między opłatami za ochronę wzoru na poziomie Unii a opłatami za ochronę na poziomie krajowym.
25. W związku z tym delegacje podkreśliły, że rejestracja wzorów krajowych, o zasięgu wyłącznie krajowym, powinna nadal być znacząco tańsza niż rejestracja wzoru unijnego i że opłaty na poziomie Unii nie powinny być porównywalne z opłatami na poziomie krajowym. Ustalenie opłat za wzory unijne na tym samym poziomie co opłaty za wzory krajowe niewłaściwie odzwierciedlałoby większą relatywną wartość wzoru unijnego i zagrażałoby stosownej równowadze między krajowymi i unijnymi systemami ochrony wzorów.
26. Ponadto według delegacji bardzo istotną kwestią jest zapewnienie stabilności finansowej Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO), także ze względu na przypisanie mu nowych zadań. Co więcej, z myślą o dostosowywaniu się do przyszłych wyzwań i w świetle odnotowywanej ostatnio wysokiej inflacji delegacje położyły nacisk na potrzebę zachowania szczególnej ostrożności podczas zmiany poziomu opłat oraz na to, że w tym momencie wysokość tych opłat nie powinna być obniżana.
27. Kompromisowy tekst prezydencji dotyczący poziomu opłat, zamieszczony w załączniku I do projektu rozporządzenia, uwzględnia wszystkie te wątpliwości i stara się je rozwiązać w zrównoważony sposób.

vi) Transpozycja dyrektywy

28. Jeżeli chodzi o proponowany okres 24 miesięcy na transpozycję nowych przepisów dyrektywy do prawa krajowego, znaczna większość delegacji podkreśliła, że musi on być dłuższy. W tekście kompromisowym okres transpozycji przewidziany w art. 36 dyrektywy został przedłużony do 36 miesięcy.

vii) Inne kwestie

29. Inne kwestie o bardziej technicznym charakterze są następujące:

- wymóg dotyczący przedstawienia wniosku w zgłoszeniu i jego powiązanie z datą zgłoszenia wniosku (art. 26 i 28 dyrektywy, art. 36 rozporządzenia);
- odroczenie publikacji (art. 30 dyrektywy);
- zasada łączenia ochrony wzoru i ochrony przewidzianej w prawie autorskim (art. 96 dyrektywy, art. 23 rozporządzenia).

Kompromisowe brzmienie tych poszczególnych przepisów można znaleźć w tekstach kompromisowych zamieszczonych w ADD 1 i ADD 2.

IV. PODSUMOWANIE

30. W związku z powyższym Rada (ds. Konkurencyjności) obradująca 25 września 2023 r. jest proszona o uzgodnienie podejścia ogólnego dotyczącego tekstów zamieszczonych w ADD 1 i ADD 2 do niniejszej noty i o upoważnienie prezydencji do rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem Europejskim z myślą o wypracowaniu porozumienia w pierwszym czytaniu.
